

meg ne saj-

nem sajnálták
t vagy három
bbé sajnálták.
k az eper-szü-
tte el. Én nem
ma, de annyi
mit szerettek
gy szép napon
Milike a szép
csomagra :
knek. «

V. köt. 26-ik
egfejtése :
nánai borház

k meg : László
n, Molecz Béla,
Spitzer Gizella,
János, Matleko-
ef, Straus : Mar-

.
adakoztak :
kr., Esztégár
frt. — A már
ral együtt 259

lepitésére ada-
— A már eddig
gyütt 260 frt.
« július 12-ki

javára : Bit-
Molnár Ilonka
tatott 6 frttal

i kegyes ada-
gó bácsi.

enaem-épület.
szv. társulat.

Csángó GYERMEKEK. (Lásd a 44 lapon.)

XXV. kötet, 3. szám.

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer, 16 oldalon.

1883 július 22-én.

AZ IGAZI HŐS.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

BRRE rögtön kinyilt az ajtó.

— Ah, te vagy az! Azt hittem, Jani háborgat. No, te bejöhetsz. Zárd be az ajtót magad után... és vigyázz, rá ne taposs a könyveimre, mert ott vannak a földön... amott van egy szék, oda leülhetsz... no, ülj le hát, ha mondom!

Szinte ijedten engedelmeskedtem. Ez már csakugyan egészen úgy beszél, mint a hatalmas hősök szoktak. Az ember akaratlanul is engedelmeskedik.

— Nagyon szép, hogy meglátogattál, szólt aztán Árpád barátságosan. Sokat beszéltek rólad s remélem, jó pajtások leszünk. Most mindjárt beszélgethetünk.

Nem volt felöltözve s kényelmesen végignyújtózott az ágyon. Én nagyon örültem, hogy ily barátságosan fogad, de mégis kénytelen voltam így felelni:

— Igen... én is nagyon szeretnék elbeszélgetni, de a bácsi... az édes atyád azért küldött, hogy sürgesselek... már mindenki az asztalnál ül.

— Igen? No jó, hát felöltözöm.

Hozzá fogott az öltözéshez, de épen-séggel nem sietett. Egész kényelmesen mosakodott, fésülködött s én titkon csodál-tam nagy nyugalmát s e mellett igazat kellett adnom Janinak, hogy Árpád csakugyan igen szép fiu. Nemcsak arcban volt szép, hanem pompásan meg is te-remve; legalább is két évvel idősebbnek lehetett volna tartani.

— Maholnap bizony már bajusza is nő. gondoltam titokban.

Nagysokára mégis csak elkészült az öltözéssel s bementünk az ebédlőbe. A bácsi kissé összeránczolt homlokkal, komolyan fogadta Árpád köszönését, de nem szólt semmit, mintha nem akarná rontani a jó kedvet. Pompás friss kalács is volt az asztalon s a néni, mikor mindnyájunknak szelt belőle, így szólt:

— Ezt Nettike külön a Pali tiszteletére sütötte, mert ma Palit még vendégnek tekintjük.

Megköszöntem kedves unokahugom szíves figyelmét s ő szinte elpirulva mondá:

— Jaj csak jó volna, hogy csufot ne valljak.

— Oh nagyon jó, felelém.

De Árpád rögtön közbeszólt:

— No, nem mondhatnám... ettünk már ennél jobb kalácsot is... mintha nem volna eléggé kisütve... vagy megkelve... valami hibája van.

Szegény Nettike egészen elszomorodott s nekem is nagyon rosszul estek e szavak, szerettem volna valami biztatót mondani a kedves leánykának, de nem mertem ellene szólani Árpádnak. Mialatt azonban én töprenkedtem, Jani vigan mondá:

— Ne hidd, Nettike, a kalács pompás. Kérek is még belőle egy darabot.

— Én is, én is! Nagyon jó! mondám gyorsan.

— Még én is kérek! Én is! szóltak a többiek mindnyájan.

A nagy kalács csodagyorsan fogyott s Nettike megvigasztalódott, fölvidult. Árpád pedig, mikor látta, hogy mindjárt elfogy az egész, így szólt:

— No, hiszen nem épen rossz...
hagyjatok még nekem is egy darabot.

Erre aztán nagyot neveltünk s mire a reggelinek vége lett, a kalácsból csak egy kis morzsalék maradt.

A mint fölkeltek az asztaltól, Árpád megszólalt:

— Kedves apa, szabad ma csónakázunk? Szép idő van. Pali bizonyosan szeretné, ha kissé csónakáznánk.

— Nem bánom, felelt a bácsi. De vigyázzatok, hogy valami baj ne legyen. És ebédre pontosan itthon legyetek, mert a ki nem jön idején, nem ebédel.

Nagy örömmel fogadtuk az engedélyt és rögtön készülődtünk.

— Nettike is eljön velünk, ugy-e? kérdém.

— Szeretnék... szólt a leányka.

— Oh, ugyan mit csinálnál ott velünk? vágott közbe Árpád. Aztán neked a kicsinyekkel kell lenned, azokat pedig nem vihetjük magunkkal.

Nettike és a két kicsi gyermek elbulsult, de ekkor Jani nyugodtan s meglepő határozott hangon így szólt:

— De igen, Nettike velünk jön, ő is szeret csónakázni. Aztán ő jól tud kormányozni is, hasznát vehetjük, mert így ketten-hárman is evezhetünk. A kicsikének is van elég helyök a csónakban, őket is elviszszük s tudom jól fogják magukat viselni.

— Oh, jók leszünk, nagyon jók leszünk, csak vigyetek el, kiálták a kicsinyek.

— Képzem! dörmögé Árpád kissé bosszusan. Örökké sikoltozni fogják, hogy félnek, hogy menjünk haza.

De azért mégis csak úgy történt minden, a mint Jani íjálotta. A csónak, mely a kert közelében volt kikötve, csakugyan elég nagy volt mindnyájunk befogadására és csakhamar kint voltunk a szép folyó közepén. Árpád vállalkozott az evezésre s gyönyörködve bámultam, mily hatalmasan forgatja a nehéz evezőt. Nettike a kormányt igazgatta s e mellett vígan csevegett, míg a két kicsike Árpáddal szemben csöndeskén ült; látszott rajtuk, hogy mocczanni is alig mernek, mikor hős bátyjuk szeme rajtuk van. Nagyon helyesnek találtam, hogy az ilyen jeles vitézt a kicsinyek teljes tiszteletben tartásák, még ha ez talán kissé rontja is a kedvöket. Hiszen még magam sem mertem volna kikötni vele. Egyszer aztán így szólt hozzám Árpád:

— No's, Pali, hogy tetszik? Ugy-e kedves multság? Nem volna kedved evezni?

Nagyon nagy kedvem lett volna, de mert még soha sem próbáltam, tehát félénken felelém:

— Nagyon szeretnék evezni, de nem tudom...

— Félsz? No, igazad is van barátocskám, jobb ha nem fogsz belé, szólt Árpád kissé lenézőleg.

Aztán nagyot nevetett és nem törődött többé velem. Engem meglehetősen bosszantottak szavai, de nem akartam perlekedést kezdeni. Az bizonyos, hogy Árpád nem valami gyöngéd fiú; no de az ilyen hősnek sok szabad. Jani talán észrevette titkos bosszuságomat, mert rögtön közbeszólt:

— Palinak meg kell tanulni az evezést. Sokszor csónakázunk és az nem járja, hogy ő ne fáradjon. Jőjj ide, Pali, én átadom neked az evezőt. Vigyázz, szépen, szabályosan, egyforma taktusban emeld!

Nagy hévvel fogtam hozzá és olyan — rosszul eveztem, mint akárki más, aki először próbálja. Rösteltem, fülíg pirultam, aztán nagy igyekezetemben kapkodva még rosszabbul eveztem, végre szinte szakadt az arcomról a veriték. A többiek nevettek s nagy szégyenemre még a jószívű Jani is mosolygott.

Utoljára már nem is találtam tréfának a dolgot s majdnem könyeztem; mert hát biz' én nem voltam hős, hanem meglehetősen elkényeztetett, érzékeny legényke.

Jani észrevette zavaramat és megsajnálta.

— Nem baj az, ha nem is tudod mindjárt, szólt biztatólag. Majd lassan be-

letanulsz és még különb evezős válhatik belőled, mint a minők mi vagyunk. Csak ne kapkodj, ne hirtelenkedjél. Szépen nyugodtan, szabályosan próbálj evezni, meglásd, mindjárt jobban megy.

Átvette tőlem az evezőt és mutatta, mikép kell vele bánni. Láttam, hogy mint sok más dologban, ugy ebben is sokkal jobban halad, a ki okosan, elhamarkodás nélkül végzi a dolgát. Jani csöppet sem erőlködött, nem csapkodta a vizet és mégis

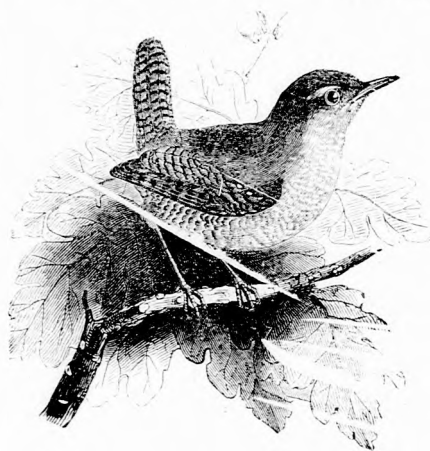
minden evezőcsapásra nagyot lendített a csónakon. Kissé nekibátorodtam.

— Most már talán jobban fogom tudni. Mepróbálom újra, mondtam.

Árpádnak ez nem volt kedvére s kétszer-háromszor is mondogatta, hogy így nem boldogulunk, elkésünk; de Jani erre nem ügyelt s kezembe adta az evezőt. Én pedig most jobban ügyeltem s örömmel vettem észre, hogy kissé jobban sikerül a dolog.

— No lám, mondtam én, hogy megtanulod, szólt Jani.

Igaza is volt, mert alig telt bele egy hét, már egészen ott honos voltam a vizen és egymagam is tudtam vezetni a csónakot; Nettike azt mondta, hogy legalább is olyan jól evezek, mint Árpád, de ezt nem hittem el, beértem annyival, hogy többé a hős Árpádnak sem volt kifogása, ha én eveztem.

Az ÖKÖRSZEM. (Lásd a 47. lapon.)

Azt a kis nehéztelést, melyet az első kirándulásnál Árpád ellen éreztem, csak hamar el is felejtettem, sőt napról-napra jobban bámultam őt. Minden játékainkban, multságainkban ő volt a főrendező, ő tudta a legjobb tréfákat kigondolni s megszoktam, hogy mindenben csak rá hallgassak és őt kövessem. Azt hiszem, jobban szerettem, mint tulajdon testvérei s ha néha kissé heves, erőszakos volt, nem vettem többé rossz néven, hanem enged-

meskedtem apró szeszélyeinek, ha pedig szives, nyájas volt hozzám, egészen büszke lettem rá.

Egy napon, a mint az ablakból kinézegtettem, egy távoli hegyoldalon ódon váromon akadt meg a szemem. Kérdeztem mi az?

— Oh, az nagyon szép hely, onnan gyönyörű kilátás nyílik. Ha akarsz, kirándulunk oda.

Egy délután meg lehet járni, pompás séta.

Nagyon háálás voltam ez ajánlatáért s elhatároztuk, hogy másnap nagy gyalogkirándulásra megyünk aromokhoz.

— Én is megyek veletek, szólt a kis Elemér.

Ezt nem szeretjük, mert a kis fiu még csak nyolcz éves

volt, féltünk, nem bírja ki a nagy gyaloglást. De Elemér nem nyugodott meg s addig faggatott, míg végre beleegyezünk, hogy velünk jöjjön. A néni egy kosarat tele rakott süteménnyel és gyümölcscsel, hogy oszonnánk legyen s ez nagyon kedvünkre volt addig, míg arra nem került a sor, hogy ki vigye a kosarat? Már erre senkinek sem volt kedve,

egymás után kiosontunk a szobából, a kosár ott maradt.

Mezőkön, szántóföldeken keresztül haladtunk vigan előre s hogy a nap ne égessen annyira, nagy lombos galyakat törtünk napernyőnek. Csakhamar eljutottunk a dombvidékre s versenyt futottunk hol fel, hol lefelé, néha el is bukva és lehemperegve az egész hegyoldalon; de ez

csak fokozta jó kedvünket. Az én rövásomra aztán még nagyobb lett a vígság, mikor Jani tanácsa ellenére egyszer arravállaltam, hogy nem megyek velök a nagy kerülő uton, hanem egyenesen keresztül kapaszkodom egy meredek sziklán, mely éppen utunkban állott. Ez szörnyen szeren-

A KECSKEFEJTŐ. (Lásd a 47. lapon)

csetlen vállalat volt, mert mikor félig feljutottam a sziklára, láttam hogy nehezebb keresztül jutni, mint hittem. Keservesen kapaszkodtam négykézláb fölfelé, a tulsó oldalon pedig még nehezebb vergődéssel bocsátkoztam lefelé, majd hason csuszva, majd nagyokat ugrálva. A többiek már rég megkerülték a sziklát és nevetve nézték keserves kapaszkodásomat,

a mi nagyon mulatságos volt, hanem persze csak annak, a ki nézte. Mikor végre leértem, Árpád kaczagva mondá:

— No, annyit nevettem, hogy megbocsátom a várakoztatást. De több ilyen kapaszkodásra ne vállalkozzál, mert elkésünk. Maradjunk csak a jó uton.

Még nem messze mentünk azonban, mikor ő ajánlotta, hogy térjünk le az utról.

— Ezen a kis völgyön keresztül hamarabb érünk oda.

— Igen, de tudod, itt egy mocsaras helyen kell átgázolni, szolt Jani.

— Oh, az nem baj. Ismerjük az utat, hol lehet átjutni.

— Nem bánom, én bele nem rekedek, de Pali nem járatos azon a helyen.

— Oh, engemet ne féltés, nem vagyok én olyan ügyetlen. Árpád után majd keresztül jutok én is.

— Akkor hát menjünk.

Megindultunk a rövidebb uton s nem sokára eljutottunk a mocsaras helyre. Jani ment legelől, mert legjobban ismerte az utat; utána ment Elemér, aztán Árpád és végre én utolsónak. Az igazat megvallva, titokban olyanfélét gondoltam, hogy teljesen igaza volt Janinak, kár volt erre jönnünk, mert a mocsárban igazán kellemetlen volt gázolni. Szólani azonban szégyeltem volna Árpád előtt, a ki bizonyosan nevetett volna kisasszonyos finyáskodásomon. Igyekeztem lehetőleg keveset sárba lépni s azt hittem okosabb leszek, mint Jani, olyan helyre lépek, a hol vízi növényeket látok. De épen ott volt legkevéssé szilárd a föld s majd térdig belemerültem a sűrű sárba. Persze nem dicse-

kedtem vele s örültem, hogy leghátul vagyok, nem látnak; aztán nagyon ovatosan czammogtam tovább, úgyhogy társaim már messze elől voltak. Csakhamar azonban még nagyobb baj ért. Jani épen így kiáltott hátra:

— Pali, jőjj előre, itt mellettem könnyebben boldogulsz. Majd én megmutatom mindig, hová lépj.

— Az nagyon jó volna, felelém. Csakhogy nagyon nehéz innen gyorsan előre jutnom . . .

Bizony nehéz volt, mert épen ekkor a fél cipőmet kerestem. A vastag mély sár lehuzta a lábamról, siralmasan álltam ott mezitláb a mocsárban, nem tudva, mit tegyek.

— Jőjj hát, kiálták Jani és Árpád. Mi jut eszedbe, hogy ott állsz?

— Nem jó kedvemből álltam meg, elhíhetitek. De a félcipőmet elvesztettem . . . elmerült itt valahol a sárban. Cipőm nélkül csak nem mehetek tovább! Árpád, kérlek, jőjj vissza és segíts megkeresni!

Árpád, ki ekkor a többiekkel már kint volt a biztos szárazföldön, nagyot nevetett s azt felelte:

— Csak nem hiszed, hogy vissza megyünk miattad a mocsárba? Ott vagy, hát csak kapargálj a sárban, valahol majd csak rátalálsz a cipődre. De siess ám, sokáig nem várhatunk.

Ez a jó tanács nagyon fölösleges volt. Hiszen siettem volna én, csak lehetett volna. De hát mihez fogjak? Nem elég, hogy bokán felül sáros vagyok, most meg lehajoljak és kezeimmel turkáljak a sárban, hogy megkeressem cipőmet? De

hogy leghátul
nagyon ovato-
gy hogy társaim
sakhamar azon-
Jani épen így

mellettem köny-
d én megmuta-

volna, felelém.
innen gyorsan

mert épen ekkor
A vastag mély
almasan álltam
n, nem tudva,

Jani és Árpád.
llsz?

ül álltam meg,
met elvesztet-
hol a sárban.
ehetek tovább!
és segíts meg-

iekkel már kint
nagyot neve-

, hogy vissza
ba? Ott vagy,
rban, valahol
bódre. De siess

ron fölösleges
a, csak lehetett
k? Nem elég,
yok, most meg
rkáljak a sár-
cipőmet? De

valamit meg csakugyan kell tenni, nem hagyhatom ott a cipőt, nem mehetek mezitláb haza. Titkon kissé rosszul esett, hogy Árpád cserben hagy a bajban és hívásomra csak nevet. Visszafordulva nézegettem, hol lehet a cipőm, midőn egyszerre, ott termett mellettem Jani, akit pedig nem is hívtam.

— Meg vagy akadva, ugy-e? No, ne csinálj azért olyan kétségbeesett arcot; nem valami rettentő nagy szerencsétlenség ez. Megesett tavaly Elemérrel is, régebben meg egyszer rajtam is.

Ez kissé vigasztalt, pedig hát abból ugyan nem volt semmi hasznom, hogy máson is megesett már ilyen baj. Jani pedig nyugodtan folytató:

— No várj csak, mindjárt meglesz a cipő.

Kezében hosszú botot tartott, melyet a partról hozott magával. Ezzel kotorászni kezdett és nemsokára rá is akadt a cipőre; a bot végére tűzte s úgy emelte magasra. A cipő persze gyönyörűséges állapotban volt, kívül-belül tele sárral; majd sirva fakadtam, mikor megláttam.

— Oh! Hisz, ezt fel nem huzhatom! kiáltám kétségbeesve.

— Így persze nem. Hanem most huzd le a harisnyádat is, hogy el ne veszítsd, fogd a kezedbe, a másikba meg a boton a cipődet. Így ni. Most legalább nem félhetsz, hogy újra a mocsárba ragad. A romokhoz már közel vagyunk s oda puha pázsitos hegyoldalra megyünk, nem történik semmi bajod, ha mezitlább jössz is. Ott a romok mellett tudok egy bő forrást, annál szépen lemosod a cipődet, harisnyádat, kiteszed a napra és míg ott heve-

részünk, pihenünk, pompásan megszárad. Mire hazaindulunk, újra felhuzhatod.

Ez mind nem volt valami kellemes dolog, de kénytelen voltam belátni, hogy így lesz legjobb és a baj végre sem valami borzasztó.

Kivergődtünk a szerencsétlen mocsár-
ból s a parton Árpád és Elemér nagy kacagással fogadtak. Jani is jóízűen nevetett, pedig ő is ugyancsak sáros volt. Miután már tul voltam a bajon, magam is visszanyertem jó kedvetem és vígan mentünk fel a romokhoz, hol leheveredtünk, miután én elintéztem a forrásnál dolgaimat úgy, a mint Jani okosan tanácsolta. A nap jó melegen sütött, rövid idő múlva felhuzhattam kiszáradt cipőmet s nem állhattam meg, hogy Janinak ne mondjam:

— Köszönöm Janikám, hogy ilyen jól kisegítettél.

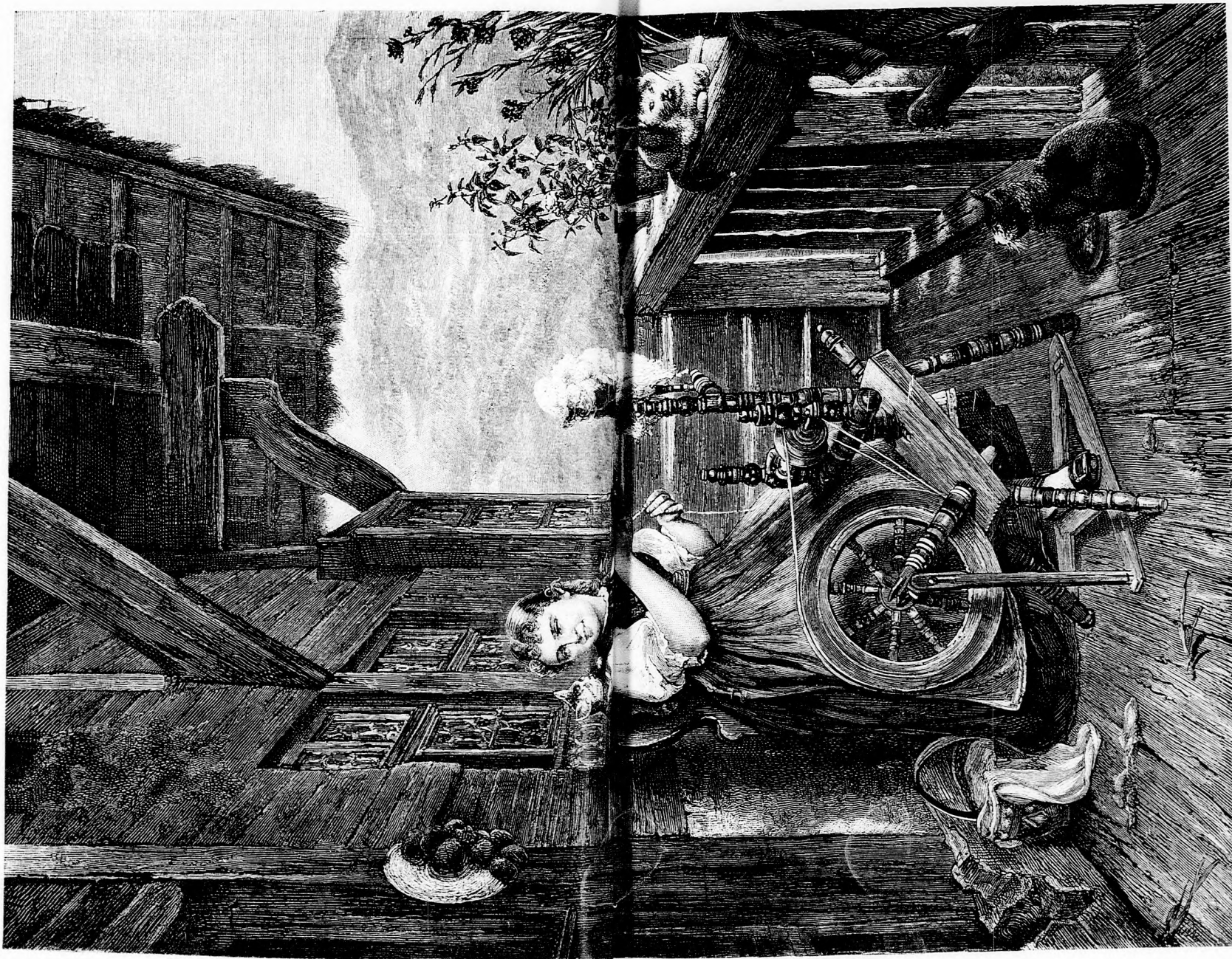
Összejártuk a romokat, kerestünk régiségeket, meséltünk egymásnak régi vitéz-történeteket s mindez nagyon kellemes volt; csakhogy a kis Elemér egyszerre megszólalt:

— Jaj de éhes vagyok!

Az igazat megvallva, mindnyájan megéhezünk, de mi nagyobbak nem szólunk, mert tudtuk, hogy itt bizony nem találunk ozsonnát. A kis Elemér azonban nem nyugodott meg olyan könnyen és félig pityeregve unszolt, hogy siessünk haza ozsonnálni.

— No persze, mert az csak itt a szomszédban van, szólt Árpád. Ha velünk jöttél, türed kell, hogy ma nem ozsonnálsz. Tud-

(Folytatása a 42. lapon.)

A KEDVENCZ. (Lásd a 43. lapon.)

(Folytatás a 39. laphoz.)

tam én előre, hogy csak bajunk lesz, ha magunkkal hozzuk ezt a kis ficzkót.

— Nem olyan nagy baj az, szólt Jani. Mamánk figyelmeztetett, hogy hozzuk el a kosarat, de nem volt rá kedvetek. Hanem én zsebre dugtam egyetmást.

És bő zsebeiből előhuzott kenyeret, süteményt, gyümölcsöt. Csak most vettük észre, hogy minden zsebe duzzad, annyira tele van. Most már Árpád sem dorgálta kis öcsését, hanem mohón kapott a jó falatok után, én pedig követtem példáját. Jani igazságosan megosztotta kincseit s mindegyikünknek jutott annyi, hogy egyelőre teljesen elégséges volt. Oly buzgón falatoztunk, hogy egyikünknek sem jutott eszébe megköszönni Janinak ezt a kellemes meglepetést. Árpád, ki először hősileg el volt szánva az éhezésre, leghamarább készült el a maga adagjával, s felkiáltott:

— Nem sok volt, de ez is jó volt.

— Az ám. Nagyon okosan tette Jani, hogy gondolt erre is, tévé hozzá a kis Elemér.

Ezt a dicséretet csakugyan megérdemelte, de ő nem is ügyelt erre, hanem föluggrott és így szólt:

— Most már ideje lesz lassacskán hazafelé ballagnunk. Apa nem szereti, ha késő este kimaradunk.

Megindultunk, de alig értünk le a hegyről, a kis Elemér, ki elől futott, nagy sikoltozva, ijedten rohant hozzánk vissza.

— No, mi a baj már megint? kérdé Árpád türelmetlenül.

— Ott... sok tehén... bika van! Csakugyan, egy nagy csorda, legelés közben, épen oda ért, a hol a mi utunk

vezetett. Elemér pedig szörnyen félt mindenféle szarvasmarhától, különösen a bikától és megvallom, magam sem éreztem valami hősi bátorságot, hogy közéjük menjek a csordának. Indítványoztam is mindjárt, hogy forduljunk vissza és keressünk más utat.

— Oh persze, szólt Árpád bátran és megvetőleg. Nincs más ut, legalább egyenes ut nincs, melyet ismernénk. Szeretném tudni, mért ne mennénk a rendes uton? Nem esznek a tehenek emberhúst.

— De én félek... én nem megyek, kiáltá Elemér.

— Ha nem jössz, akkor itt maradsz és alhatol a romok közt a baglyokkal. Én megyek az egyenes uton.

Meg is indult s én őszintén bámultam bátorságát, annál inkább, mert nekem egy csöpp kedvem sem volt őt követni.

Már vagy husz lépésnyire távoztott tőlünk s a csordában egy pár tehén meg egy hatalmas bika már észrevette, mereven bámult reá. Ekkor azonban Jani olyan parancsoló hangon, mely szinte meglepett, utána kiáltott:

— Árpád, tüstént térj vissza! Nem megyünk arra.

Árpád megállt, lassan megfordult és visszatért.

— No hát most mit csinálunk? kérdé boszusan. Tudtam én, hogy bajunk lesz ezzel a félénk fiuval. Otthon kellett volna hagyni.

— De nem hagytuk otthon, itt van velünk és kötelességünk ügyelni rá. Keressünk más utat. Amarra az erdőnek megkerüljük a völgyet. Előre.

(Folytatása következik.)

A KEDVENCZ.

(Képpel a 40. és 41. lapokon.)

FOGY a kender, pörg a rokka,
Szorgalmasan fon Vicza.
Nagy kíváncsin nézi ezt a
Dolgot három kis czicza.

Egyik a párkányról pislog,
A másik a földön ül,
S ott enyeleg a legkisebb
Viczának arca körül.

Ez Viczának a kedvence,
Ezt legjobban szereti,
Friss tejecskét lágy kenyérral
Böven adogat neki.

De vajjon kedveskedése
Mit jelent: kétes dolog.
Mért teszi? — a kapott jókért,
Vagy azért, mit kapni fog?

Hála-e, vagy csak hizelgés —
Azt nem írhatom ide;
Mert ugyan be ki is láthat
Egy cziczácska szivibe?

A KIRÁLY ÉS SZOLGÁJA.

— Mese. —

Egy fiatal királynak volt egy igen öreg szolgája, a ki már a király apjánál is szolgált, az öreg király pedig igen jószívű és nemes férfi volt, megbecsülte a hű embert. A fiatal király azonban heves és haragos volt s mindenki félt tőle.

Egy napon nagy lakoma volt a királynál. Az öreg szolga kezei már gyöngék voltak, reszkettek és így az a kis baj esett meg, hogy mikor egy tálat az asztalra tett, néhány csöppnyi lé a király ruhájára ömlött. A király mérgesen felőrmedt:

— Te ügyetlen vén ficzko! No megállj, ezért börtönben lakolsz.

Mikor a vén szolga látta a király oktalan dühét, fogta a tálat és szándékosan kidöntötte, úgy hogy a zsiros étel nemcsak az asztalon folyt végig, hanem most már igazán csuffá tette a királynak és több előkelő vendégnek drága ruháit. És észre lehetett venni, hogy ezt szándékosan tette. Erre már aztán féktelen lett a király haragja.

— Vessétek rögtön a legmélyebb tömlöczbe és holnap reggel akaszszátok fel! parancsolá.

Estére a király, mikor dühe már kissé lecsillapult, kíváncsivá lett, hogy hát miért is követte el a vén szolga azt a vakmerő tettet? Előhivatta és így szólt:

— Holnap reggel meg fogsz halni, tehát fölösleges minden titkolózásod. Mondd meg őszintén, miért követted el azt a csufszágot.

— Oh uram király, felelt az öreg szomoruan, csak éretted és jó huredért tettem. Te keményen akartál büntetni olyan kis hibáért, melynek én nem vagyok oka, hanem öregségem, gyöngeségem. Mindenki azt mondta volna, hogy gonosz, kegyetlen király vagy, nem méltó nemes, jó atyád trónusára; én pedig nem akarom, hogy miattam ilyet mondjanak elhunyt drága királyi gazdám fiáról, azért tehát gyorsan elkövettem igazi, nagy hibát, hogy a kemény büntetés igazságosnak látszassék és téged ne ócsároljanak.

A fiatal király megszégyenülten és meghatottan hallgatta e szavakat, aztán levétette a lánczot az öreg hű szolgáról és megölelte mint jó barátját, kit nemcsak ki nem végeztetett, hanem gazdagon megjutalmazott a leczkéért.

És e naptól fogva uralkodott indulatosságán, igazságos lett és népe áldotta, mint nemes, jó királyt.

CSÁNGÓ GYERMEKEK.

(Képpel a czimlapon.)

GY-E, kis olvasóim, azt ti már tudjátok, hogy tul Magyarország keleti határán van egy osztrák tartomány, melyet ugy hívnak, hogy: Bukovina. Sok mindenféle nép összekeveredett ebben a kis tartományban. Van ott német, oláh, rusznyák, lengyel, zsidó, tót és — magyar is.

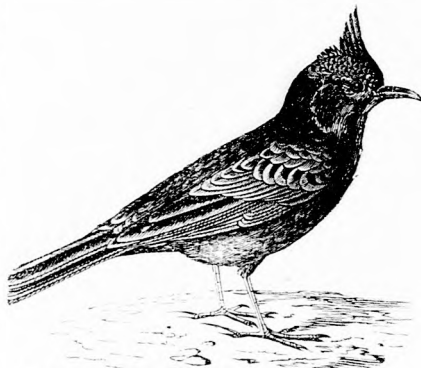
Már mintha hallanám, hogy egytől-egyig kijavítjátok az én mondásomat, hogy »csángók azok és nem magyarok«, a kikről én nektek beszélni akarok. Hiszen ti mindig azt hallotátok, hogy »jönnek a csángók!« és azt soha, hogy »jönnek a bukovinai székely magyarok!« Pedig mégis csak úgy van az, a mint én mondom. Azok a mi testvéreink, a kik ennek

előtte száz esztendővel szakadtak el a magyar földről és egy ideig Moldovában bujdokoltak, majd Bukovinában telepedtek meg, nem csángók, hanem igazi tősgyökeres székelyek. Vannak csángók is, de ezek Moldovában laknak és nyelvükben meg ruházatjokban részben eloláhosodtak. Hanem a Bukovinában élő testvéreink megtartották a székely magyar viseletet, s épen úgy beszélnek, mint a székelyek.

És most hallgassatok ide, hadd beszéltem el röviden, miért hagyták el az ősi

hazát a mi bukovinai testvéreink. Mária Terézia királynő uralkodása alatt, 1772-ben egy Bukow nevű tábornok volt Erdély katonai kormányzója. Ez a Bukow (természetesen a királynő rendeletére) azt akarta, hogy a székelyek örökös katonaságot viseljenek. A székelyek azonban szabadságban születtek, szabadságban nevelkedtek, hát bizony nekik sehogy sem volt inyükre az örökös katonáskodás. Ellenszegültek a rendeletnek. Bukow tábornok pedig katonásan vette a dolgot, üldözni kezdte a székelyeket, zsarnokilag bánt velök és

Csik-Mádéfalván egy egész sereg székely férfit és nőt lemészároltatott. Azok, a kik nem szenvedhették tovább ezt a keserves állapotot, felpakolóztak és családjikkal együtt elbujdostak a szomszéd Moldovába. A bujdósóknak a már ott lakó csángó magyarok adtak vendégsze-

A BÜBOS PACSIRTA. (Lásd a 47. lapon.)

rető hajlékot. De hát itt nem lehettek a világ végeig.

Élt abban az időben egy nemes szívű tábornagy, kinek Hadik András gróf volt a neve. Ez megszánta a szegény bujdósó székelyeket, s a királynőnél kieszközölte, hogy ha nem térhetnek is vissza a Székelyföldre, de telepedhessenek meg Bukovinában. Ez a Hadik tábornagy volt aztán az a derék férfiú, a ki bujdósó testvéreinknek falvakat építtetett, melyek közül kettő maig is az ő nevét viseli. Ez a két

éereink. Mária
a alatt, 1772-
ok volt Erdély
Bukow (termé-
re) azt akarta,
onaságot visel-
szabadságban
velkedtek, hát
olt inyükre az
enszegültek a
ok pedig kato-
zni kezdette a
ánt velök és
ádéfalván egy
ereg székely
s nőt lemé-
tott. Azok, a
n szenvedhet-
bb ezt a ke-
állapotot, fel-
tak és csa-
al együtt el-
k a szomszéd
iba. A bujdo-
a már ott
ingó magya-
k vendégsze-
m lehettek a

nemes szívü
rás gróf volt
ény bujdosó
kieszközölte,
za a Székely-
g Bukoviná-
vult aztán az
testvéreink-
elyek közül
eli. Ez a két

falu: Hadikfalva és Andrásfalva. Ez a két falu a legnagyobb és a legrendezettebb ma is a bukovinai öt magyar falu között. Mert tudjátok meg, kis olvasóim, hogy Bukovinában épen öt magyar falu van, melyek névszerint a következők: Hadikfalva, Andrásfalva, Istensegits, Fogadjisten és Józseffalva.

Ebben az öt magyar faluban tizenöt-ezer magyar lakott egészen ez év tavaszáig. Ebből a tizenöt ezerből már négyezer »itt-hon« van, az igazi magyar földön. Különben ezt ti jól tudjátok, hisz ti magatok is adakoztatok, jó szüleitek engedelmével, megtakarított pénzetekből, hogy a szegény bukovinai magyarok haza jöhessenek ide, igazi hazájokba.

Mert bizony szegények ők ottan. Itt sem gazdagok (az nem megy olyan hamar), de kitartó munka és szorgalom majd csak meghozza nekik is a jóllétet, mit Bukovinában száz esztendeig nélkülöztek, s nagy részük azoknak, kik még visszamaradtak egyelőre, maig is nélkülöznek. Hát miért olyan szegények Bukovinában? — kérdi-

tek. Hát bizony arra nagyon egyszerű a felelet: sokan vannak igen kis területen, kevés és silány a művelni való föld. Ha valahogyan meg akartak élni, Moldovába kellett menniök munkára, de ott olyan csekély fizetést kaptak terhes munkájokért, hogy épen csak szükön megéltek nyáron át, s mire hazatértek télire, már ismét nem volt miből élniök. Így történt aztán,

hogy télen mindig előre felvették a munkadíjat az oláh bojároktól s nyáron át ledolgozták az adósságot és száraz kenyéren meg a penyeszes turón kívül egyebet sem kaptak. Ez bizony keserves élet, nem csoda, ha visszavágyakoztak a magyar anyaföldre, hol mégis jobb sors vár reájok.

Hanem most

még egy dologgal adós vagyok nektek, gyerekek. Tudom, hogy megakadt a szemetek azon a képen, mely a czimlapon van. Ugy-e, hogy ha oda nem volna írva, kitalálnátok, hogy az az élénk tekintetű fiu meg leányka bizonyosan csángó gyerek: Bukovinában születtek, de most már itt vannak Magyarországon, annak

A KAKUK. (Lásd a 47. lapon.)

is a kellős közepében: Budapesten. A lánykát, kinek neve: Osiszér Anna, özvegy édes anyjával egyetemben egy jólelkű budapesti asszonyság fogadta házához, a fiut pedig, kinek neve Szabó Pius, egy ur hozta magával.

Képzeltetik, hogy mennyire tetszik nekik ez a nagy és fényes város, hogy csupa ámulat-bámulat minden lépésük itt, mert lépten-nyomon olyan dolgokat látnak, a mikről nem is álmodtak Bukovinában. De majd egy esztendőre, kettőre meglátjátok, olyan pesti gyerekek válnak belőlük, hogy gyönyörűség lesz rájuk nézni.

A KUTYAFEJÜ SÉTAPÁLCZA TÖRTÉNETE.

No jöjjetek, szólta a Pali sétapálczája a többi botoknak a sarokban, hadd mondjam el a történetemet:

— Én egy szép fiatal fácska gyökerének legszebb pontján voltam. Növés által mindinkább magasabbra jutottam a törzsben, míg végre egy szép napon azt vettem észre, hogy több társammal együtt kint vagyok a szabadban, szép, egyenes ágak alakjában.

Multak az évek, szépen növekedtünk, de egyszerre nagy rémülettel vettük észre, hogy mindinkább betegeskedni kezdtünk. Ijedten néztem a gyökerre, ez azonban mindinkább lankadt; leveleink is mindinkább hervadoztak, semmi kétségünk sem lehetett, hogy a fa elszárad. Csakhamar megtudtuk azt is, hogy gonosz férgek lepték el gyökerünket és vesztünkre törték, hogy a fa kiszáradjon és mi tüzre kerüljünk. Szörnyen kétségbeestünk. De csakhamar még inkább megijedtünk, mikor egy kis fiu jött oda és boszankodva kiáltá:

— Jaj, az én virágaim!

A kis fiunak ugyanis a fa közelében egy kis kerteskéje volt és most attól félt, hogy ha a fa kidől, majd agyon nyomja virágait. A kis fiu elszaladt, de nemsokára visszajött egy emberrel, ki fejszét tartott a kezében. Most már még nagyobb lett rémületünk. Tudtuk, mit akar s most már nem bántuk volna, ha lassan el is száradunk, csak ki ne vágjanak.

De a fejszés ember így szólta a fiuhoz:

— Melyik az a rosz fa?

— Ez az, felelt a kis fiu ránk mutatva. Itt van a rosz fa.

Az ember, bár mint rázkódtunk és nyöszörögtünk, levágta a fát és vele együtt minket vállára vett és egy sötét kamrába vitt, hol szétvágta a fát. Minket külön helyre tett, mint a fának legszebb ágait. Ott feküdtünk sokáig, mignem egy napon jött egy idegen és kérdé a kis fiu atyjától:

— Kaphatok-e itt sétapálczának való szép, egyenes galyakat?

— Szolgálatjára, felelé a kis fiu atyja.

És előhozott minket.

— És mi az ára?

— Husz krajczár. Mennyit parancsol?

— Két tuczatot.

A kis fiu atyja összekötött engemet huszonhárom társammal és átnyújtott az idegennek. Ez fölvelt és elvitt. Sokáig ment velünk, végre a főváros utczáin ment végig, egy nagy csarnokba vitt és megmutatott a gazdának.

— Itt hozok sétapálczának való fát.

Ekkor egy gyármunkás vett át és faragni kezdett. Már ekkor végkép kétségbeestem, mert az bizony nem mulatságos, ha valakit metélnék és faragnak.

El kellett tűrnöm, mert bár sivitottam, nyöszörögtem a faragás alatt, a munkás nem értett meg. A tövemet épen egy kutyafej alakjára faragta; de azt nem birtam felfogni, hogy szemek helyett miért furt mély lyukat. Nemsokára azonban

egy pár üvegszemet vett elő, a lyukakba illesztette, aztán szép rojtos zsinórt kötött reám és készen voltam.

Egy hét múlva elszállítottak a játékos boltba, hol nemsokára meg is vettek.

Az én gazdám Farkas Pál volt, ki azonban Géza nevű öcsésének adott; én azért Pali sétatálcájának nevezem magamat, mint hű kutyához illik.

Mikor pedig gazdám magával vizsétálni, egészen büszke vagyok és nevetem régi ijedéseimet, beláttam, hogy ha valami nem is épen jól indul, nem szabad mindjárt kétségbeesni, mert szenvedések árán sokszor jó véghez lehet jutni.

Farkas Géza.

TOLLAS KIS BARÁTAINK.

(Képekkel a 36, 37, 44 és 45. lapokon.)

AKÁR merre megyünk erdőn-mezőn, a lombok közt mindenütt vig madárdal üdvözöl. Ha télen irgalmasok voltunk tollas kis barátaink iránt, szórtunk morzsát a kis didergőknek, éhezőknek, most kétszeres örömünk van vidám csattogásukban. Ki tudja, nincs-e köztük olyan, a melyiknek mi mentettük meg életét és most hálaéneket zeng nekünk?

Az igaz, hogy nem mindegyik szorult segítségre. Itt röpked körülöttünk a piczike ökörszem, a legkisebb valamennyi madárka közt, mely nálunk honos. Bármilyen piczike, mégis nagyon vitéz, derék legény. Mindig jó kedvű, nem ijeszti meg sem az eső, sem a hó s a legcsikorgóbb hidegben sem költözik el. Télen a házak közelébe húzódik s mint valami ügyes egérke, úgy bujkál mindenfelé, keresve táplálékát. Nyáron át is szeret kertek közelében röpkedni s különösen a pókokat pusztítja. De más rovar is sokat elkapdos és ezzel hasznos tesz. Kicsi farkacskája mindig hetykén fölfelé áll s ha leereszteni, ez annak a jele volna, hogy beteg. De ezt még téli időben sem látni, még akkor is vigan szökdécsel s még el sem múlt a

fagy és hó, csak épen ki kezd egy kicsit sütni néha a nap és az ökörszem már rá kezd a dalolásra, mely hasonlít a kanári madár dalához. Ő a legelső madár, melynek hangja a kedves tavasz közeledését jelenti.

Nem ilyen bizalmas, de szintén hasznos kis barátunk a másik, kit bemutatok: a kecskefejő vagy lappantyú. Ez, mintha úgy okoskodnék, hogy nappal úgy is elég madárka röpköd, a nappalt jóformán elaluszsa és csak esti szürkületkor jön elő. Épen ezzel válik azonban hasznunkra, mert sok olyan rovar van, mely szintén csak az esthomályban kezd röpködni, melyek tehát a többi madaraktól nem félnek, mert ezek ilyenkor már fészkekben alusznak. De a kecskefejő nagy vadászatot tart és röptiben elfogja az esti rovarokat, pompás éles szeme van, jól lát a hemályban is. Szárnya hosszú s a fecskekéhez hasonló, száját pedig, mint valami bajusz, mozgatható sörték veszik körül. Nevezetes madár azért is, mert nem épít fészket, hanem a pusztá földre rakja le tojásait.

A földön szeret mászkálni s ott fészkel a vetés közt a mi legkedvesebb kis madárkánk is, a pacsirta. Mig más dalos madár a fák lombjait keresi, neki a száraz föld kell s ha máshol nem sétálhat, kimegy a poros országútra. De nem ám azért, mintha nem tudna röpködni. Sőt pompásan röpködni s az a sajátsága, hogy függélyesen emelkedik egyenesen fölfelé, oly magasra, hogy már alig látni; e közben mindig énekel s a magasba érve vagy tíz perczig egy helyben lebeg, mintha fürdenék a napsugárban, aztán megint dalolva, egyenesen ereszkedik le a földre. Lábai ujjain rendkívül hosszú karmai vannak, egyik fajtának pedig kedves bubocskája van a fején. Magvakkal és rovarokkal él és csak olyan helyen tartózkodik, a hol emberek laknak, művelik a földet. Vadonban soha sem találhatni.

Nincs ilyen jó hire a kakuknak, mely erdeinkben lakik. Pedig a kakuk is hasznos madár, tömérdek rovert elpusztít és különösen a fákra nézve veszedelmes vándor-hernyókat irtja. A kuszók családjába tartozik s ismeretes arról a hamis szokásáról, hogy maga nem épít fészket, nem is bajlódik tojása kiköltésével, hanem más madarak fészkébe lopja be. Hát ez bizony nem szép szokás, és akármennyi hasznot tesz is a kakuk, arról senki sem szól, de gonosz tulajdonságát mindenki emlegeti. Mert egy nagy hiba elhomályít ám sok érdemet.

BETÜREJTVÉNY.

m	o	o	o	o	o	o
I				D		
				IST		

UTÓLAGOS MEGFEJTŐK.

A »Kis Lap« XXIV. köt. 26-dik számában közölt rejtvény megfejtését utólag még beküldték: Detsinyi Henrik, Hecht Jozefa.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Frey Otto. A küldeményt örömmel vettem s szívesen viszonzom, ha lakzimedet pontosan megírod. A vizsgálat jó sikerének én is szívből örvendek azokkal együtt, kik téged szeretnek s kiknek buzgóságod, tudom, nagy örömet szerzett. Most az érdemlett pihenést élvezd derülten, azután majd ismét előre a jó uton! — **Oláh János.** Olyan kikapcskaringózott betűs levél egyszer tréfából megjárja, de folytonosan így írni nem igen fér meg a jó ízléssel. Azt sejttem, hogy talán hajlamod van a rajzra. Ha beküldesz valamit, a miből rajzolási ügyességedet láthatom, azt szívesen fogom venni. — **Vasanits Kornélia.** Hogy a »Kitaszitva« című elbeszélés megnyerte tetszésedet, azon örvendek. A mostani, »Az igazi hős« című, Génin M. jeles műve, remélem épen úgy meg fogja nyerni kis olvasóim tetszését. Az nem áll módomban, hogy Dárday Olga kis olvasótársaddal megismerettesselek, mert én magam sem ismerem, ép úgy, mint téged sem; annyi ezer kis olvasómat, hogy ismerhetném egyenként? De ha Dárday Olga olvassa e sorokat, ő talán módját ejtheti. — **Dragota**

Tekla. A kép- és betűrejtvények, melyeket be-küldtél, nagyon is könnyűek. A szőrejtvény ver-sikéje pedig olyan fogyatékos, hogy nem közöl-hetem. — **Schöffner Ottó.** Legjobb lesz, ha majd akkor írod meg lakásod címét, ha a fürdőből hazakerülsz. Vagy pedig akkor látogatsz meg pénteki napon a déli órákban és magad veszed át az illető tárgyat. A rejtvénynek talán sorát kerít-hetem. — **Link Sámuel.** Rejtvényed nem közöl-hető. Hiszen egész szavak ki vannak írva benne. — **Károlyi Gyula.** Egyik-másik alkalmasint meg fog jelenni. Emlékezni valóban nem emlékezem. Évek hosszú során változó annyi ezer olvasóra emlékezni nem is lehet. — **Poldini Emma és Lujza.** Csak a számrejtvények jók, de ezekkel most várni kell egy ideig. A többi nem sikerült. A »római régiségek«, melyeket küldtetek, csak szétválasztott betűk. Az effélet úgy kell szerkesz-teni, hogy a szétdarabolt szavak egyes részei latin szavakat adjanak, vagy legalább olyanfor-mának látszassanak. Csakhogy kis leányok per-sze nem igen tanulnak latinul. — **Észtegar Berta.** Örömem lesz benne, ha annak idején csak-ugyan meglátogatsz. — **Ihász Sarolta és Irma.** Azt is szerettem volna tudni, hogy a »Kis Lap«-ból vett szindarabok előadása, melyben szerepel-tetek, miképen sikerült. A színlapra úgy kellett volna kiírni, hogy a szindarabok »a Forgó bácsi »Kis Lap«-jából« valók. Remélem különben, hogy az előadás jól sikerült. *Több rendbéli küldeményt. (rejtvényt, elbeszélést stb.), melyet egyenkint itt elő nem sorolhatok, egy és más okból nem közölhetek.*

Jótekonyság.

A bölcsöde javára adakozott:

Fodor Ida 2 frt., Justh Matildka 1 frt., Rudnyánszky Olga 1 frt. — A már eddig ki-mutatott 259 frt 85 krral együtt 263 frt. 85 kr.

*

A csángó magyarok betelepítésére ada-koztak: Kálniczky László 1 frt. 40 kr., Dobay Gizella 1 frt., Dobay Ödön 40 kr., Dobai Zsiga 30 kr., Dobay István 30 kr. — A már eddig kimutatott 260 frt. 82 krral együtt 264 frt. 22 kr., mely összeg a »Nemzet« július 20-ki számában ki van mutatva.

*

Halmi Ferencz árvái javára: Weisz Lina 40 kr., Justh Matildka 1 frt. — A már eddig kimutatott 7 frt. 60 krral együtt 9 frt.

Az Ég áldása legyen a kegyes ada-kozókon.

Forgó bácsi.

Felélő szerkesztő: **Forgó bácsi.** Kiadó-hivatal: Budapest, Barátok-tere 3-ik sz., Athenaeum-épület. Budapest, 1883. Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.